

DET INTERNATIONALE SEKRETARIAT

NOTAT

MØDE MED EUROPAPARLAMENTETS UDVALG FOR ØKONOMI OG
VALUTA (ECON), DEN 24/11-2011 KL. 12.30-13.30

FOLKETINGET

Aftalte emner til drøftelse med Europaparlamentets Udvalg for Økonomi og Valuta.

21. november 2011

Det er aftalt, at følgende dagsordenspunkter drøftes:

Niels Hoffmeyer
Økonomisk konsulent

- A. Europa-Parlamentets behandling af beslutninger fra Euro-gruppen.
- B. Forslaget om strengere kapitalkrav til og bedre ledelse af banker og investeringsselskaber.
- C. Forslaget om finansiel transaktionsskat.

Nedenfor gennemgås kort de enkelte punkter.

A. Europaparlamentets behandling af beslutninger fra Euro-gruppen.

På EU-topmødet den 26. oktober 2011 traf Det Europæiske Råd en række konkrete beslutninger til forbedring af styringen af **euro-området**; mere konkret besluttede man ti foranstaltninger. De ti beslutninger gengives nedenfor (forkortet udgave).

1. Der afholdes **regelmæssige eurotopmøder** mellem stats- og regeringscheferne fra euroområdet og formanden for Kommissionen. Disse møder afholdes mindst to gange om året på centrale tidspunkter i den årlige økonomiske styringscyklus; de finder om muligt sted efter møderne i Det Europæiske Råd. Formanden for eurotopmødet kan om nødvendigt indkalde til yderligere møder. Eurotopmøderne **fastlægger strategiske retningslinjer** for gennemførelsen af de økonomiske politikker og for forbedret konkurrenceevne og øget konvergens i euroområdet.
2. **Formanden for eurotopmødet** udpeges af stats- og regeringscheferne fra euroområdet, samtidig med at Det Europæiske Råd vælger sin formand for samme mandatperiode. Indtil næste valg

varetager den nuværende formand for Det Europæiske Råd formandskabet for eurotopmøderne.

3. Formanden for eurotopmødet holder medlemsstaterne udenfor euroområdet nøje orienteret om forberedelsen og resultaterne af topmøderne. Formanden underretter også **Europa-Parlamentet** om resultaterne af eurotopmøderne.
4. Som hidtil sikrer Eurogruppen en stadig **tættere koordinering** af de økonomiske politikker og fremme af finansiell stabilitet. Den fremmer med respekt for EU-institutionernes beføjelser på området et skærpet tilsyn med medlemsstaternes økonomi- og finanspolitikker for så vidt angår euroområdet.
5. Formanden for Eurogruppen **vælges** i overensstemmelse med protokol nr. 14, der er knyttet som bilag til traktaterne. På tidspunktet for udløbet af den nuværende formands mandatperiode træffes der afgørelse om, hvorvidt den pågældende skal vælges blandt Eurogruppens medlemmer eller være formand på fuld tid med base i Bruxelles.

Formanden for eurotopmødet hører om Eurogruppens arbejdsplan og kan anmode formanden for Eurogruppen om at indkalde til møde i Eurogruppen, navnlig for at forberede eurotopmøderne eller følge op på retningslinjerne herfra. Der fastlægges klare ansvars- og rapporteringsforhold mellem eurotopmødet, Eurogruppen og de forberedende organer.

6. Formanden for eurotopmødet, formanden for Kommissionen, den ansvarlige kommissær og formanden for Eurogruppen mødes **regelmæssigt** og mindst en gang om måneden..
7. Det **forberedende** arbejde udføres fortsat i Eurogruppens Arbejdsgruppe (EWG), der trækker på ekspertise fra Kommissionen. EWG forbereder desuden møderne i Eurogruppen.
8. EWG ledes af en formand på fuld tid med base i **Bruxelles**. Den pågældende vælges i princippet samtidig med formanden for Det Økonomiske og Finansielle Udvalg.
9. De nuværende **administrative** strukturer (dvs. Generalsekretariatet for Rådet og EFC's sekretariat) styrkes og samarbejder koordineret om at yde passende støtte til formanden for eurotopmødet og formanden for Eurogruppen under vejledning af formanden for EFC/EWG.

10. Der udarbejdes klare regler og mekanismer for at forbedre **kommunikationen** og sikre mere konsekvente budskaber.

Under mødet kan Europa-Parlamentet redegøre for sine planer om samarbejdet med Euro-gruppen.

B. Forslaget om strengere kapitalkrav til og bedre ledelse af banker og investeringsselskaber

Kommissionen har den 20. juli 2011 stillet forslag om strengere kapitalkrav til og bedre ledelse af banker og investeringsselskaber (CRD IV). Forslaget er fremsat i form af dels et direktiv og dels en forordning, og har til formål at gøre den finansielle sektor i EU mere **modstandsdygtig over for en negativ udvikling i konjunktursituationen** bl.a. i lyset af erfaringerne fra den finansielle krise. CRD IV bygger på Basel-komiteéns anbefalinger, Basel III standarderne fra december 2010, og indeholder en lang række elementer i forhold til regulering af kreditinstitutter, herunder definition af og krav til størrelsen og kvaliteten af egenkapital, krav til kapitalbuffere og modpartsrisici. Endelig er der begrænsninger på udlåns gearing samt indførelsen af ny likviditetsregulering. Herudover indeholder forslaget en række elementer, der skal skabe en mere ensartet regulering (en såkaldt "single rule book") på tværs af EU.

Endelig indeholder forslaget elementer inden for **god selskabsledelse** (corporate governance) samt en stramning af kravene til **sanktioner** mv.

Vedrørende de mere tekniske ændringer foreslås følgende (kort):

Højere kvalitet i basiskapitalen og buffere dækker bl.a. over, at minimumskravet til **solvensgraden** fastholdes på 8 pct. af de risikovægtede aktiver, men kvaliteten af kapitalen og risikovægtene øges. Samtidig blev det foreslået, at der indføres en buffer på 2½ pct.point som tillæg til de øvrige solvenskrav. Institutterne må således **ikke betale udbytte eller bonus**, hvis egenkapitalprocenten er under 7 pct., eller solvensgraden er under 10½ pct. Der lægges også op til, at kapitalkravet kan øges med 2½ pct. i perioder med høj kreditvækst.

Gearingsbrøken er et mål for institutternes risiko og opgøres som basiskapital i forhold til de samlede uvægtede aktiver. Kravet foreslås fastlagt til 3 pct., hvilket bl.a. vil kunne betyde, at specielt realkreditinstitutterne skal hente mere kapital.

EU har dog i modsætning til Basel III ikke valgt et specifikt gearingsniveau, som institutterne skal holde sig indenfor. EU-Kommissionen har **imødekommet den danske kritik** af, at kravet til brøken ikke tager højde for forrentningsområder med meget lav risiko, såsom det danske realkreditsystem, hvor der er pant i fast ejendom. Institutterne skal i en prøveperiode fra og med 2013 til og med 2017 rapportere deres gearingsbrøk til de finansielle myndigheder. På baggrund heraf vil EU-Kommissionen formulere retningslinierne for brøken.

Likviditetsbrøken bliver bindende i 2015, og der indføres en undtagelsesløsning, som indebærer, at pengeinstitutterne vil kunne indregne realkreditobligationerne med en større del af deres værdi end i Basel-Kommissionens oprindelige udspil. **Det vil betyde, at efterspørgslen efter danske realkreditobligationer kan bibeholdes.** Undtagelsesløsningen indebærer, at fastlæggelsen af hvilke aktiver, der kan opfattes som type 1 aktiver, ikke afgøres før ultimo 2013. Forslaget indeholder ni kriterier, som skal ligge til grund for klassificeringen af aktivklasserne: Handelsvolumen, udestående mængde, prisgennemsigtighed og post-handel information, kreditkvalitet, historisk prisstabilitet, daglige handelsvolumen og handelsstørrelse og omsætningshastighed. Der er endnu ikke fastsat minimumsværdier for kriterierne. Værdierne fastlægges ved udgangen af **2013**. EU-Kommissionens forslag indeholder stadigvæk et forbud mod at tælle egne obligationer med i instituttets likviditetsberedskab.

Finansieringsbrøken: EU-Kommissionen giver ikke et konkret udspil på finansieringsbrøken. Der lægges som i det tidligere udspil op til en observationsfase til 2018, hvor konsekvenserne af reglen bliver vurderet. Ved udgangen af 2016 skal EU-Kommissionen rådgive **EU-parlamentet** og Ministerrådet vedrørende en potentiel indførelse af finansieringsbrøken som lov. **Det betyder, at der stadig er usikkerhed om, og i givet fald i hvilken form, specielt rentetilpasningslån med 1-årig binding kan overleve.**

Boks 1. Særligt om danske problemstillinger

EU-Kommissionen fremlagde den 20. juli 2011 forslag til, hvordan Basel III skal implementeres i EU herunder i Danmark. **Likviditetsbrøken** i det endelige Basel III udspil indebærer, at realkreditobligationer ikke betragtes som fuldt likvide og risikofrie og derfor ikke vil kunne tælle med deres fulde værdi i likviditetsbrøken. Hvis Basel III blev implementeret i sin fulde form, ville det gøre det særdeles vanskeligt for danske pengeinstitutter at leve op til kravet, da realkreditobligationer i vid udstrækning bruges til at dække danske pengeinstitutters likviditet. Samtidig ville kravet mindske efterspørgslen efter realkreditobligationer og øge danske boligrenter. EU-Kommissionens udspil lægger op til, at aktiver skal leve op til ni kriterier for at kunne tælle med deres fulde værdi i likviditetsbrøken. **Hvis danske realkreditobligationer vurderes til at opfylde de ni kriterier, løses en del af problemerne med likviditetsbrøken.**

Problemstillingen i Basel III's krav om **stabil finansiering** er for danske realkreditinstitutter, at disse skal holde et så stort likviditetsberedskab som dækning for de korte obligationer, at omkostningerne ved at tilvejebringe denne ekstra likviditet vil gøre især rentetilpasningslån med rentebindingsperiode på op til et år så dyre, at lånene ikke vil blive konkurrencedygtige. EU-Kommissionens udspil lægger ikke op til en ændring af finansieringsbrøken, men fastholder en observationsperiode frem mod 2018. **Der er derfor stadig en vis usikkerhed om eller i hvilken form rentetilpasningslån med kort bindingsperiode vil kunne tilbydes danske boligejere efter 2018.**

Kilde: Vismandsrapporten, efterår 2012.

Specielt vedrørende bedre ledelse, indeholder Kommissionens forslag følgende (kort):

Selskabsledelse

Direktivforslaget indeholder bestemmelser til styrkelse af institutternes selskabsledelse.

Der foreslås etablering af såkaldte nomineringsudvalg i bestyrelsen, der blandt andet skal vurdere bestyrelsens sammensætning og kompetence, når der skal nomineres nye medlemmer. Dog vil kravet være afhængigt af instituttets størrelse og kompleksitet.

Der foreslås derudover en begrænsning af antallet af bestyrelsesposter, som en person kan have samtidigt i forskellige virksomheder. Således må en person maksimalt påtage sig enten en direktionspost og to bestyrelsesposter

eller fire bestyrelsesposter. Tilsynsmyndigheden kan dog foretage en individuel vurdering, så det er muligt at overskride dette loft.

Der foreslås mangfoldighed ved sammensætning af bestyrelsen ved at tage hensyn til diversitet i bestyrelsessætningen på baggrund af køn, alder, geografi, uddannelse og kompetence. **Kravet er dog ikke konkret operationaliseret i form af kvoter el. lign.**

Der foreslås ligeledes etablering af risikoudvalg i bestyrelsen. Krav vil dog afhænge af instituttets størrelse og kompleksitet. Der stilles krav til kommunikation vedrørende risici til risikoudvalget eller ledelsen, såfremt et risikoudvalg ikke er etableret.

Der stilles endvidere krav til den organisatoriske indretning af risikostyringen, herunder at ledelsen skal forholde sig til strategier og politikker for risikoeksponering, at der etableres en uafhængig risikostyringsfunktion, og at bestyrelsen godkender afskedigelsen af en person, der bestrider risikostyringsfunktionen.

Sanktioner

Kommissionen foreslår i direktivforslaget en række elementer i forhold til styrkelse og en indbyrdes tilnærmelse af rammerne for **sanktioner** overfor institutter omfattet af kapitalkravsdirektivet. Dette indebærer blandt andet, at de nationale tilsynsmyndigheder skal råde over et minimum af administrative sanktionsmuligheder. Desuden indføres et maksimum for administrative bøder samt præcisering af kriterier, der skal lægges vægt på, ved udmåling af administrative bøder for manglende overholdelse af kapitalkravsdirektivets bestemmelser.

Bødemaksimum fastsættes til 10 pct. af kreditinstituttets omsætning og for fysiske personer til 5 mio. EUR. Hertil kommer, at evt. sanktioner over for kreditinstitutter som udgangspunkt vil skulle offentliggøres.

Endvidere skal der indføres procedurer for indberetning af overtrædelser af lovgivningen. Kreditinstitutter skal ligeledes indføre whistle-blowingordninger. Med whistle-blowing forstås en ordning, hvor ansatte i institutterne får adgang til og tilskyndes til at afsløre og indberette eventuelle overtrædelser af reguleringen.

C. Fælles ordning for beskatning af finansielle transaktioner

Kommissionen fremsatte den 28. september 2011 et forslag om en **fælles ordning for beskatning** af finansielle transaktioner. Forslaget skal indføre en harmoniseret afgift på finansielle transaktioner på EU-plan med henblik på at

sikre, at finanssektoren yder et rimeligt bidrag til dækning af omkostninger forbundet med den seneste økonomiske og finansielle krise.

Forslaget medfører, at der pålægges en afgift på finansielle transaktioner foretaget af finansielle institutioner m.v. Der lægges i forslaget op til en bred definition af afgiftsgrundlaget. Ifølge direktivforslaget skal direktivet finde anvendelse fra den 1. januar **2014**.

Kommissionen foreslår en minimumsharmonisering af afgiften, hvilket indebærer, at medlemsstaterne selv kan fastsætte det nationale afgiftsniveau. Dog er der fastlagt en minimumssats på **0,1 pct.** af handelsværdien for finansielle transaktioner bortset fra handel med derivater, hvor minimumssatsen er **0,01 pct.** af værdien af de underliggende aktiver.

Forslaget skal ifølge Kommissionen bidrage til at reducere omfanget af de finansielle transaktioner, der ikke vurderes at øge effektiviteten på finansmarkederne. Endelig tager forslaget også sigte på at skabe en ny **indtægtskilde for EU's budget**, som gradvist kan erstatte de nationale bidrag til EU-budgettet og dermed lette presset på medlemslandenes budgetter. **Dette er dog ikke en del af det foreliggende forslag.**

Kommissionens foreløbige skøn er, at det **samlede provenu** for hele EU fra afgiften vil udgøre ca. 57 mia. EUR årligt (svarende til ca. 425 mia. kr.). Dette skøn vil dog i høj grad afhænge af markedernes reaktioner og risikoen for omgåelse af afgiften, herunder også snyd. Provenuskønnet er meget usikkert og Kommissionen bemærker, at provenuet kan variere fra 16,4 mia. EUR til 400 mia. EUR afhængigt af antagelser om afgiftsgrundlagets følsomhed, den præcise udformning og afgrænsning af base og satser m.v.

Begrebet transaktion omfatter køb og salg, samt øvrige aftaler om indgåelse af finansielle forpligtelser, der indebærer en overgang af risiko mellem transaktionsparterne. Afgiften er **ikke** begrænset til handel på organiserede markeder, f.eks. regulerede markeder, herunder børser eller multilaterale handelsfaciliteter, men skal også betales ved andre former for handel.

At transaktionen skal være finansiel betyder, at der skal være tale om transaktioner vedrørende finansielle instrumenter og derivater. **Der er således tale om et meget bredt begreb.** Afgiften skal f.eks. pålægges transaktioner, der omhandler værdipapirer så som aktier, obligationer og investeringsbeviser, transaktioner der omhandler pengemarkedsinstrumenter, og transaktioner, der omhandler optioner, futures, swaps, renteaftaler og differencekontrakter. Begrebet finansiel transaktion omfatter også genkøbsaftaler, aftaler om udlån af aktier og strukturerede produkter.

Valuta- og råvaretransaktioner er **ikke** omfattet af afgiften, men derivater vedrørende valuta og råvarer er omfattet.

Selv om der principielt er tale om en finansiel transaktion, er **udstedelse** af aktier og obligationer efter forslaget **undtaget** fra afgiften. Det samme gælder mange daglige finansielle aktiviteter, så som forsikringsaftaler, realkreditlån, forbrugerkreditter, betalingservice og køb af valuta. Dog omfattes udstedelse og indløsning af beviser i investeringsinstitutter, herunder investeringsforeninger af afgiften.

Etableringsbestemmelsen i forslaget indebærer som udgangspunkt, at alle finansielle institutioner m.v. **uden for EU**, der indgår i en finansiel transaktion omfattet af forslaget med deltagelse af en finansiel institution m.v. etableret i en medlemsstat, vil blive anset for at være **etableret i denne medlemsstat**. Dvs. at en finansiel institution m.v., der alene i henhold til den enkelte finansielle transaktion anses for at være etableret i en medlemsstat, også skal betale afgiften. Etableringsbestemmelsen indebærer således f.eks. også, at en finansiel transaktion mellem en person, der er bosiddende i en medlemsstat, og en finansiel institution, der er beliggende i et land, der ikke er medlem af EU, omfattes af afgiften. Afgiften påhviler den pågældende udenlandske finansielle institution.

Med venlig hilsen
Niels Hoffmeyer / Therese Bach